

M-s. 201
2

294.

15
OBSERVATIONES
CRITICO · PHILOLOGICAE

IN LOC. DEVT. XXIII. 17. GRAEC. VERSIONIS

QVI IN CODICE HEBRAEO NON EXSTAT

CONTRA ISAAC. VOSSIVM.

P R O G R A M M A

Q V O

AD EXAMEN PVBLICVM
IN SCHOLA HELMSTADIENSI
A. D. XXVIII. SEPT. INSTITVENDVM

ET

DECLAMATIONES QVASDAM
A. D. XXVIII. SEPT. HOR. X. AVDIENDAS
MAECENATES AC FAVTORES
LITERARVM HVMANIORVM

OBSERVANTER INVITAT
M. AVGVSTVS GEORGIVS MIRVS
SCHOLAE HELMSTADIENSIS RECTOR.

—————
HELMSTADII
LITERIS DRIMBORNIANIS.

OBSERVATIONES
CRITICO-PHILOGICAE

IN LOC. DEUT. XIII. 17. GRAEC. VERSIONE.

QUI IN CODICE MANTOVANO NON ESTAT

CONTRA ISAAC VOSIUM

THEOPHILUS

AD EXAMEN INSTITUTI

PHILOGICAE MANTOVANIENSIS

A MAXIMILIANO DE WITTENBERG

DEI MAIORIS CAESARIS

AD EXAMEN INSTITUTI

PHILOGICAE MANTOVANIENSIS

AD EXAMEN INSTITUTI

PHILOGICAE MANTOVANIENSIS

PHILOGICAE MANTOVANIENSIS

PHILOGICAE MANTOVANIENSIS

IV

tos atque exsculptos volunt. Cuius temerariae sententiae reus peragitur ac reprehenditur merito Vir summus alioquin, ISAACVS VOSSIVS. Is, vt erat captus nimium versione graeca, illici se passus est in hanc fraudem, vt hebraicum codicem tanquam mutilum & corruptum passim traduceret, vt ista ratione, quod detra-xisset codici ebraeo, graecae id versioni adderet aucto-ritatis atque praestantiae. Prouocat autem in primis ad locum Deuteron. XXIII. 17. vbi in graeca quidem ver-sione integrum Hemistichium exstet, quod fit in hebraico textu Rabbinorum fraude deletum. a) Quae enim leguntur ibi hebraice: **לֹא תְהִיָּה קְרִשׁ מִכְּנֹת יִשְׂרָאֵל**: **וְלֹא יִהְיֶה קְרִשׁ מִכְּנֵי יִשְׂרָאֵל**: recte, ait, vertisse **tes LXX**: **ἐκ ἔσαι πορνη ἀπο θυγατρῶν Ἰσραηλ, καὶ ἐκ ἔσαι πορνευῶν ἀπο υἱῶν Ἰσραηλ**. Sed quum versio graeca ad-dat: **ἐκ ἔσαι τελεσφορος ἀπο θυγατρῶν Ἰσραηλ, καὶ ἐκ ἔσαι τελισκομενος ἀπο υἱῶν Ἰσραηλ**: haec autem in codice hebraico non habeantur: patere inde putat, hunc lo-cum a Iudaeis erasum esse. Itaque induxi animum, pe-riculum facere, an textum hebraicum a VOSSII crimi-nationibus vindicare, et euincere possim, nihil a textu abesse, ipsumque adeo versionis graecae additamentum, (quod videtur) nullam posse corruptionis iniicere suspi-cionem, sed, recte si intelligatur, cum verbis hebraicis, amice conspirare. Vnde haec tota disputatio ita descri-pta erit, vt primum textus ebraici sensum, vocabulo-rumque vim recte capiamus; deinde versionis graecae

a) VOSSIVS in *Var. Observ.* p. 267.

cum illo probemus consensionem, quo corruptionis suspicio tolli, sui que VOSSIVS erroris convinci queat. *et*
etiam Iam primum ebraica verba, quae hoc in loco Deut. XXIII, 17. habentur, & praeunte versione graeca plerumque ita conuertuntur: non erit meretrix inter filias Israël, neque scortator inter filios Israël; haec verba igitur mihi amplio rem vim habere videntur, ac sensum fundere hunc: *Non erit inter filias Israël, quae Gentilium more, obsceno et impudico cultui idolorum se consecraret, initiari eiusmodi impuris sacris se patiatur, et ex foedissimae artis quaestu vestigal quasi ac dona Diis offerat: neque erit inter filios Israël scortum masculinum, cynaedus, meritorius, sacris Gentilium impuris initiatus, pudorem prostituens.* Cuius nostrae versionis ratio ut sibi constet, ipsa, age, vocabula excutiamus, ut, quatenam illis subiecta sit potestas, facilius intelligatur. Ac primo quidem quaeramus, quid sit קרשה? qui nobis statim meretricem obtrudunt, quae per *αυτηγορα* sacra dicta sit, ut apud Virgilium, auri sacra fames; et ad Genes. XXXVIII. prouocant, vbi vox קרשה primum occurrit; vereor, ut satis praesidii habeant in capite hoc adducto. Quaero enim, quid sit, quod Iuda commate 15. Thamarum ומה vocet, eandem vero deinceps v. 21 et 22. קרשה appellet. Hunc, credo, scrupulum nemo adhuc iniecit; videtur autem illi occurrendum ita, ut dicamus; vocabulum קרשה eo tempore nondum meretricem denotasse, sed proprie: *separatam*; quandoquidem radix קרש generatim *separationis* notionem habet. Quan-

VI

do itaque pastor a Iuda missus v. 21. ex loci eius hominibus quaerit: *vbi est Kadeschab*, nihil aliud mihi quaerere videtur, atque hoc: *vbi est femina illa foliuaga*, quae ad viam *separata*, seorsum, ambulabat. Respondent itaque v. 21. non adfuisse eiusmodi feminam foliuagam. Neque etiam vero videtur simile, Iudam commissum facinus suum seruo aperuisse; sed ablegasse potius ita, vt feminae cuidam, (non meretrici,) quam a loco et habitu, non a scortatione, notauerat, hoedum promissum traderet. Confirmant hanc meam opinionem THEODOTIION et AQVILA. Ille Hof. IV, 14. שרפ vertit *πεχωρισμνον*, *separatum*, notationem vocis sequens; hic vero in loco Genes adducto השרפ *διλλαγμαειν* convertit, *mutata*, habitu scilicet, (eine verummelte,) qualis erat Thamar; et etiam loco, *separata*. Nec obstat, *ρεσ* o habere *πορνη*. Exprimunt hi enim sensum ex facinore perpetrato, non ex notatione vocabuli. Sumamus itaque, quod sumere fas est, primam significationem השרפ esse: *separata*, eamque Genes. XXXVIII. vtique valere. Ceteris autem in locis b), in quibus vocabulum השרפ, et in masculino שרפ, occurrunt, indicantur eiusmodi personae, quae *separant se*, scilicet omni honestate, et ita se separant, vt simul cultui impuro Numinum quorundam se *consecrent*, initiari se nefariis et obfcoenis sacris patiantur, ac denique turpissimi quaestus mercedem consecrare Diis haud erubescant. Hanc vim et potestatem

b) 1 Reg. XIV, 24. XV, 12. XXII. Iob. XXXVI, 14. 2 Reg. XXIII, 7. Hof. IV, 14.

testatem vocabulorum ebraicorum primum adducti infra loci; deinde Gentilium impudica sacra; denique versio των ο confirmabunt. Atque ex locis quidem in V. T. obuiis in primis, qui notetur, dignus est ille, 1 Reg. XIV. 24. vbi, postquam omnia gentium flagitia imitati esse Iudaei, lucos sibi construxisse dicuntur, scriptor sacer addit: *quin erat* קרש *in terra.* Adducuntur adeo aediculae foedissimi cultus in templo Iehouae, quas demolitus est Iosia (2 Reg. XXIII, 7.) Detestandum hunc atque obscoenissimum cultum, et homines operam illi dantes, non melius per εὐφρομισμῶν designare poterat scriptura, quam si eiusmodi scorta flagitiosa קרשים appellaret, h. e. *separatos* ab omni honestate, *initiatos*, *consecratos.* Sequutus videtur interpres graecus eundem hunc euphemismum, qui 1 Reg. XIV, 24. קרש vertit: νεκρὸν ἐγγενῶν συνδεσμός, erat *copulatio*, quo verba nefandam ac promiscuam in sacris Venerem satis declarat. Hinc iam HIERONYMVS ad Hof. IV. 14. per קרשות intelligit *iepeus*, *sacerdotes*, Priapo (בעל פער) *mancipatas*, in cuius sacris (Miplezeth 1 Reg. XV. 12.) Maacham, Afae regis matrem, principem sacerdotum fuisse putat. SELDENVS c) *Scortatores*, *Antistitum* ordinem, Numini Phegorio sacratum; VITRINGA d), Veneris Sacerdotes; et CLERICVS e) prostibulum Deae Mylidthae aut

- e) SELDENVS de Diis Syr. leg. ebr. rit. Lib. II. c. 25. pag. Syntagm. 2. p. 237.
 d) VITRINGA Obs. Sacr. c. 5. p. 47. conf. SPENCER de
 e) CLERICVS in not. ad Gen. 415. XXXVIII. 21.

VIII

aut Astartae sacrum, intelligit. Existisse autem in sacris Gentilium omnium generum libidines nefandas, ac detestanda flagitia, scriptores veteres docent. De *Babyloniis* refert HERODOTVS f), mulieres Mylittae (Veneri) sacras, huic Deae et corpus, et quaestum eius consecrasse. *Phoenicum* flagitia Heliopoli in honorem Deorum admissa recenset EYSEBIVS g). *Byblios* Astartae suae mercedem libidinis in sacrificium dedisse, LYCIANVS testatur h). De *Cypris* eadem refert IVSTINVS i), *Eleusinia* sacra obscenissima licentia celebrabantur, vti etiam Διονυσιαe Bachi, et mysteria *Cybeles* k). De *Ephe-sorum* σκολιῶν ἑργῶν multa ATHENAEVS l) habet. VENERIS templum m), quod Corinthi erat, plus mille scorta alebat, quae vt augerentur, sacerdotes precabantur. Virorum effeminatam molliem, Deae *Cotyttiae* n) sacerdotum, Athenis et Corinthi, detestanda sacra, a Thracibus recepta, facientium, multi auctores docent. Sic in templo *Dianae* ephesino Sacerdotes eunuchi o) erant, et in Rheae f. *Cybeles* sacris Galli sacerdotes, suis ipsi

- f) HERODOTVS *Clio* pag. 36. l) ATHENAEVS *Dipnos. Lib.*
 g) EYSEBIVS *Praep. ev. L. IV.* XII. p. 585. STRABO *Lib.*
c. 16. ATHANASIVS *adv.* XIV. p. 640.
 h) LYCIANVS *de Dea Syr. c.* m) SAM. PETITI *Miscell.*
6. p. 454. VII. 8. p. 171. seq. CAVE *Le-*
 i) IVSTINVS *Hist. XVIII. c. 5.* n) SVIDAS *in hac voc. IVVE-*
 AVGVSTIN. *de civ. L. IV.* *NAL. Sat. II. ARNDII Mi-*
c. 10. *scell. p. 96.* GRÖT. *ad Rom. I.*
 k) MEVRSII *Attic. Lect. L. V.* o) STRABO *L. XIV. p. 950.*

ipſi virilibus, LACTANTIO teſte p), litabant. Accedit denique, quod LXX interpretes in conuertenda voce **עִשְׂרָה** eiſmodi vocabulis vtuntur, quae in ſacris Genitilium, myſteriis et initiationibus ſaepe occurrunt. e. g. i Reg. XV. 12. et Hof. IV. 14. vertunt: **τελεται, τετελεσμενοι**. Accipitur autem apud Graecos verbum **τελειν** in ſenſu *initiandi*, vt apud LVCIANVM q), *ετελεσθημεν, initiati ſumus, ετελεσθη τα 'Ελευθνια*, cet. Demetrium, volentem *μνηθῆναι*, initiari, et myſteria omnia, *την τελετην ἀπασαν*, percipere, initiatum eſſe Athenis, refert PLVTARCHVS r), hiſ verbis: *ετελεν αὐτον* initiant illum. Hinc ipſa ſacra, ad quae ſingulari initiationis ritu opus erat, *μυθρια* et *τελεται* s) vocabantur, quod occultanda eſſent, et homines eorumque vitam perficerent. HESYCHIVS t) inde voci *τελεται* adiungit: *εορται, θυθια, μυθρια*. LVCIANVS v) de ſeruatore, Chriſto, ait, illum *καινην τελετην* in Palaefthinam introduxiſſe. *Τελεται* ſiue *μυθαγωγοι* ipſi *initiantes* erant in occultis Cereris ac Proſerpinae ſacris, qui religionem arcanam e. g. Cereris Eleuſiniae edocebant. x) Habet denique POLLVX y) *περι μυθριαων τελετων και τελεμενων*.
de

- p) LACTANT. *Div. Inſt.* L. I. t) HESYCHIVS *in voc. τελεται* c. 21. p. 86. ed. Schrevel.
q) LVCIAN. *Navig.* II. T. III. v) LVCIAN. *de mort. peregrin.* ed. Reitz. p. 255. II. T. III. p. 334.
r) PLVTARCH. *in Demetr.* p. x) LAKEMACHER *loc. cit.* p. 303.
s) LAKEMACHER *Antiq. Gr. ſacr.* p. 304. y) POLLVX *in Onomaſt.* L. I. Segm. 35. p. 24. ed. Lederlin.
B

X

de myfteriorum initiatoribus et initiatis, vocabula haec fere omnia : *μυστηρια, τελεται*, ceremoniae — *μυσται, τελεται*, initiatores — *τελεισθαι* consecrare — pergit : *ὁ δὲ μυσθεις* initiatus, dicitur *τετελεσμενος*. Patres ecclesiae deinceps haec vocabula ad Theologiam transtulerunt, vt GREGORIVS, *τελεσθεις τῷ βαπτισματι*, baptisate initiatus, et alii, a BVDDEO z) citati. Itaque si vocabulum *קִרְיָה* et *קִרְיָה* iis in locis sacrae scripturae occurrit, vbi inter flagitia Gentilium detestanda in sacris et lucis numeratur ; LXX porro interpretes in locis adductis eiusmodi verbis vtuntur, quae initiationis & consecrationis vim habent : videmur nobis iure quodam nostro locum Deut. XXIII. 17. ita conuertisse : *non erit inter filias Israël, quae initiata sit, (impudico cultu idolorum in sacris Gentilium) neque inter filios Israël initiatus et consecratus (huiusmodi sacris impuris, et pudorem prostituens).*

Sed iam delati sumus eum in locum, in quo maxima difficultas obiicitur, nempe, quomodo ea, quae in graeca versione abundant, conciliari cum textu hebraico possint. Habent enim si LXX ita a) : *ἐκ ἑσται τελεσθεις ἀπο θυγατρων Ἰσραηλ, και ἐκ ἑσται τελεσθεις ἀπο υἱων Ἰσραηλ.*

z) BVDDEVS in comment. *gracc.* ling. p. 771.

a) Ita haec verba exstant in Polyglott. Lond. quae exhibet Ed. Rom. secund. Exempl. Vatican. Editio GRABII addit τῶν, post ἀπο, et inter τελεσθεις

et ἀπο in parenthesi πρὸς πᾶσαν θυγατρων, quae tamen a CYRILLO et THEODORETO non referuntur. Et ita etiam ALDINA et BREITINGERI editio.

Ἰσραηλ' Quid sibi itaque volunt addita haec verba? Ut statim dicam, quod sentio, videntur mihi haec ipsa vocabula, prima et genuina versio eorum esse, quae in textu hebraico sunt, ita quidem, ut, quae antecedunt ἔκ ἐσται πορνῆ κ. τ. λ. Glossema haberi recte possint. Irrepsisse enim quaedam, librariorum inscitia, in graecam versionem, quae in margine exemplarium quorundam notata fuerant, ut alios taceam, NIC. FVLLERVS b) iam vidit. Suboluit etiam viris quibusdam doctis, hoc ipso in loco glossam aliquam esse, sed videre sibi eam in vltimis verbis videbantur, quae explicationem praecedentis sententiae putabant. Ita sentiunt FLAMIN. NOBILIVS c), CORNELIVS A LAPIDE d), GROTIVS e). In quo tamen assensum illis accommodare haud possum. Suaudent enim multa, ut priora verba glossema esse putem. Nam primo verba per se clara, qualia sunt πορνῆ et πορνευων, minus claris ac prorsus obscuris explicare velle, Glossematis certe ratio non patitur. Accedit, quod vocabula τελεσφορος et τελισκομενος ab eodem verbo τελειν ducuntur, cuius composita, τελεται et τετελεσμενοι iidem interpretes iam aliis in locis vsurpauerant, et quia, vbi οὐτως de impuris Gentilium sacris inuenitur, nunquam πορευων verterunt, certe etiam hoc loco facturi non erant. Denique haec vltima vocabula graeca esse magis

B 2 accom-

- b) FVLLER. *Miscell. sacr. p. 354.*
- c) FLAM. NOBIL. *in not. ad versf. graec. LXX. p. 30. in ap-*
- d) CORNEL. A LAPIDE *ad b. l. p. 997.*
- e) GROTIVS *ad b. l.*
- pendic. Polyglott. Lond.*

XII

accommodata videntur, ad vim hebraici textus exprimendam. Quid enim est *τελεσφορος*? HOMERVS quidem Iouem *τελεσφορον* vocat, finem ac terminos rebus afferentem f). Apud EVRIPIDEM est *χρησμος τελεσφορος*, oraculum completum g), cer. sed haec non congruunt in hunc locum. Versio latina vetus, *itala* dicta, habet: *non erit vestigial pendens ex filiis Israël*, quemadmodum etiam TERTVLLIANVS h) hunc locum, et ex illo HIERONYMVS i) adducit. Iudam Galilaeum Act. V. huc respexisse autumat CLERICVS k); et hanc ipsam ob causam Vossius statuit, exsculptum e codice hebraeo locum a Iudaeis esse, ne, vestigial Romanis pendendo suae ipsimet legi aduersari viderentur. Sed hi omnes locum non recte capiebant. Neque enim de quocunque vestigiali, sed de turpi corporis quaestu sermo est, quem feminae obscoenis sacris initiatae Diis offerebant, intelliguntur *τα ἐκ της ἀσελγειας μισθωματα*, vti CYRILLVS l) explicat. Est itaque *τελεσφορος* aptum omnino vocabulum, ad exprimendam vim vocis *חֲוֹרָה*, *initiatæ*, quemadmodum THEODORETVS m) etiam illud ad mysteria pertinere, docte obseruauit. Complectitur tamen simul turpissimi quaestus oblationem, vnde FLAM. NO-

BILIVS

f) HOMER. *hymn. in Iou.*g) EVRIPIDES *in Phoenic. v. 60.*h) TERTVLLIAN. *de pudicit. cap. 9. p. 453. ed. Par.*i) HIERONYM. *Epist. 146. p. 787. Ed. Marian.*k) CLERICVS *in not. ad Hammond ad h. l.*l) CYRILLVS *Lib. 15. de adorat.*m) THEODORETVS *quaest. 28.*

BILIVS n) recte vertit: *teletas ferens*, (qua voce AV-
 GUSTINVS o) etiam pro *consecratione* vitur) quasi dic-
 cat, initiationis suae mercedem, dona, et sacrificium
 obsoenae libidinis consecrans: cuiusmodi sacrificia et
 turpem mercedem seuera lege Deus O. M. Iudaeis inter-
 dixerat. Non erit itaque inter filias Israël *τελεσφορος*,
initiata cultu impuro, et, quod inde ducitur, vestigal
 impudicitiae persolvens. Pergit nunc versio graeca:
Non erit τελισκομενος inter filios Israël. Aptum iudem
 vocabulum, ad exprimendam vocem *שֵׁרֵץ*, *iniatus*
 (obsoenis sacris); deriuatur enim, (vt solent in *ισκω*)
 a verbo *τελεω*, quod, vt supra demonsttrauimus, initi-
 andi vim habet. THEODORETVS (loc. cit.) explicat
 hanc vocem: *μυσταγωγόμενος*, *iniatus*. TROMMIVS
τελισκομενον idem esse ait ac *τετελεσμενον*, prostitutum.
 HESYCHIVS enim *τετελεσμενος* exponit per *τελισκομενος*,
ἀνδρῶγονος, eunuchus.

Vidimus ergo, vtrumque hoc vocabulum graecum
 in posteriori Hemistichio vsurpatum magis valere ad ex-
 primendam vim verborum hebraicorum, quam voca-
 bula, in priori posita, *πορνῆ*, et *πορνευων*; Vnde verifi-
 mile videatur, illud prius; non hoc, glossema habendi-
 dum. Superest, vt ostendamus, qua tandem ratione in
 textum irrepserit? Sumamus itaque, veram ac genui-
 nam versionem *των ο* fuisse: *ἐκ ἐστὶν τελεσφορος ἀπο θυ-*
γατρων I. κ. β. ε. *τελισκομενος* α. υ. ι. Haec verba, quia

B 3

obscu-

n) NOBILIUS in *vers. lat. ex* o) AVGVSTINVS de *civ. L.*
LXX. in Polygl. Lond. X. c. 9.

XIV

obscuriora paullo erant ; scripserat aliquis ad marginem : *πορη, πορευων* vt generatim verborum *τελεσφορος* et *τελισκομενος* vim exprimeret. Alius, qui hunc codicem describebat, et in vocabulis *τελεσφορος* et *τελισκομενος* haerens, ad marginem *πορη, πορευων* conspiceret, haec verba, veram scripturam esse ratus, codici suo, tanquam clariora, inscribebat, repudiatis quidem prioribus verbis. Tertius, in hunc librum delatus, postquam scripsisset *εν εσαι πορη — περ ευων* — in aliis vero libris *τελεσφορος — τελισκομενος* scriptum videns, ad marginem in suo codice adnotabat totum Hemistichium, tanquam variantem scripturam : *εν εσαι τελεσφορος κ.τ.λ.* Quartus, non intelligens, Hemistichium ad marginem positum notam variantis scripturae esse ; integrum illud suo codici inferebat, ne quid illi deesse videretur. Hinc factum est, vt triplex huius loci scriptura olim esset in codicibus graecis. Quidam eorum 1) seruabant voces *τελεσφορος* et *τελισκομενος* *solus*. Ex eiusmodi codice in versionem italam verba venerunt : *non erit vestigial pendens ex filiis Israël*, quae Tertullianus et ex eo Hieronymus adducunt, et ad quae respexit forsitan Iudas Galilaeus Act. V. Iudaeos ad rebellionem contra Romanos concitans. 2) Alii codices tantum habebant : *πορη, πορευων*. Ex his descripti sunt codices graeci alii, et versiones orientales e. g. Samaritana, Arabica, nec non vulgata, in quibus omnibus additamentum graecum non est. Eiusmodi codice vsus etiam Augustinus est, qui de *τελεσφορος* nihil habet. Complutensia nihil hoc loco habere,

bere, mirum non est, quippe quae ad textum hebraicum correcta. 3) Tertii denique generis libri manu scripti utrumque hemistichium habebant, ex quibus in codicem Vaticanum et inde in nostra biblia graeca impressa, in editionem GRABII, BREITINGERI, *Polyglottae Londinensis* cet. est translatum. Quodsi ergo prius hemistichion Glossema putatur, uti vero simile esse ostendimus; vindicatus iam est codex ebraeus a corruptionis suspicione, ab H. Vossio iniecta. Conuinceret iam erroris eum textus Samaritanus, qui eadem verba habet, quae in ebraeo sunt; nisi quod loco תהיה habeat תהיה; et pro יהיה etiam יהיה ut sensus sit: *non viuet* kdeschah et kadesch. Fac itaque, exsculptum locum ex codice ebraeo esse; quis ex Samaritano deleuisset? Denique Targum Onkelos non duo Hemistichia quidem habet, ita tamen interpretatur hunc locum, ut Delio natatore opus sit ad intelligendum, quid velit. Habet ita: לא תהי אמתא מנח ישראל לנכר עבד ולא יסב גזרא מנח ישראל אמתא. *Non erit mulier de filiabus Israël vxor viro seruo, neque accipiet vir de filiis Israël vxorem ancillam.* Equidem Onkelosum, qui alioqui pressam interpretationem sequitur, excusare non aliter possim, quam si dicam, eum ita hunc locum vertisse, ut tum inter Iudaeos explicabatur, qui fortasse ista aetate feminam et virum, a consuetudine iudaica recedentes, קרשה et קרש (*Sonderlinge*, primam verbi קרש significationem, quae *separationis* est, sequentes,) appellabant. Sed haec quidem haec tenus.

Restat,

XVI

Restat, vt Examen publicum a. d. XXVIII. Sept. in S. hola nostra instituendum, et declamationes quasdam die sequente XXIX. Sept. hor. X. audiendas consueto more indicam.

Recitabunt autem disciplinae nostrae alumni quidam ordine hoc:

FRID. IVST. PHIL. BRANDES, *Offlebia-Brunsvic.* verba faciet, de sensu quodam et gustu in moribus, *teutonice.*

IO. FRIED. CHRIST. MARENHOLZ, *Ermslebia-Halberstad.* de historiae vtilitate dicet, *latine.*

CAROL. VRBAN. DIETERIC. BRANDES, *Offlebia-Brunsvic.* ager de literatorum quorundam infelicitate, *gallice.*

CHRIST. ISR. GVIL. ZIEROLD, *Eilslebia-Magdeburg.* fructum ostendet ex aegrotatione corporis a sapiente capiendum, *teutonice.*

ANT. AVG. HENR. LICHTENSTEIN, *Helmstadiens.* poëseos lat. amans, *carmen latin.* in otium ignauum, recitabit.

LAURENT. CASPAR. HERBING, *Halberstadiens.* quantum vim habeat musica, enarrabit, *teutonice.*

Ad hos adolescentes, ingeniis et literarum studiis egregios, audiendos, vt, qui et scholae nostrae, et adolescentum studiis fauent, frequentes conueniant, cum ipsorum, tum nostro nomine, vehementer rogamus.

P. P. a. d. XXVI. Sept. A. R. S. c1o1o CCLXVII.

AB: 153990

ULB Halle 3
004 327 640

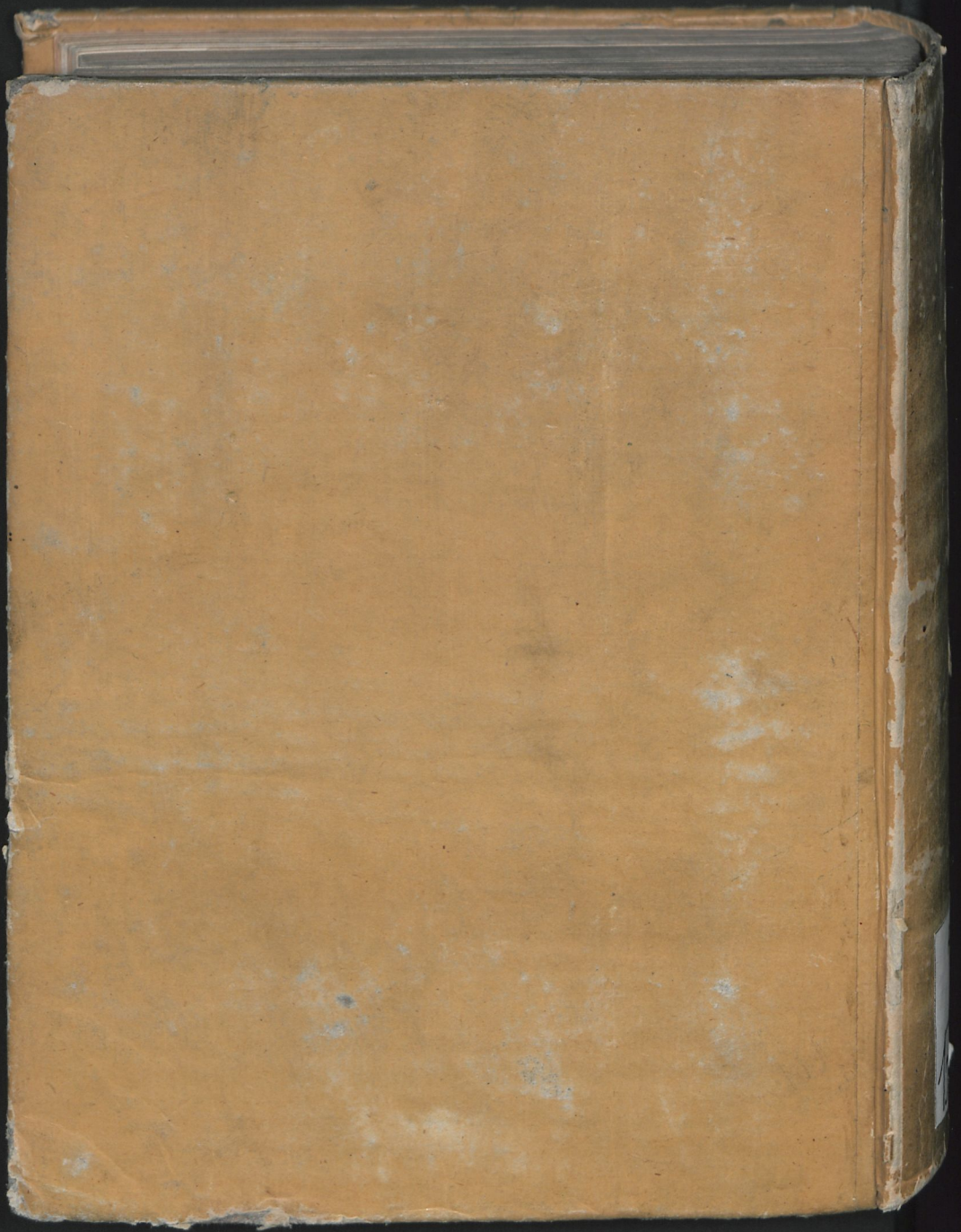

sb.

v. 18

R

15

OBSERVATIONES
CRITICO . PHILOLOGICAE

IN LOC. DEVT. XXIII. 17. GRAEC. VERSIONIS
QVI IN CODICE HEBRAEO NON EXSTAT

CONTRA ISAAC. VOSSIVM.

PROGRAMMA

QVO

AD EXAMEN PVBLICVM
SCHOLA HELMSTADIENSI

A. D. XXVIII. SEPT. INSTITVENDVM

ET

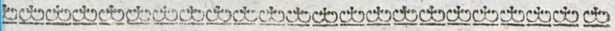
ECLAMATIONES QVASDAM

A. D. XXVIII. SEPT. HOR. X. AVDIENDAS

ECENATES AC FAVTORES
LITERARVM HVMANIORVM

OBSERVANTER INVITAT

AVGVSTVS GEORGIVS MIRVS
SCHOLAE HELMSTADIENSIS RECTOR.

HELMSTADII
LITERIS DRIMBORNIANIS.

